

Een prosodisch contrast tussen Noord en Zuid: een gevolg van een Frans-Vlaamse Sprachbund.

Roland Noske

Université Lille 3 & CNRS UMR 8529 “Savoirs, Textes et Langage”

Iedere taalkundige die geconfronteerd wordt met de Noord- en Zuid-Nederlandse varianten van de standaardtaal, merkt onmiddellijk dat er grote verschillen bestaan in prosodische organisatie tussen de beide varianten. Niettemin staan deze verschillen, anders dan de segmentele verschillen tussen het Noord- en Zuid-Nederlands, nergens beschreven. Deze bijdrage zal zich richten op één aspect van de prosodische organisatie, t.w. het proces van lettergreepstoekenning en de plaatsing van lettergreepsgrenzen in morfologisch complexe woorden. In verband daarmee zal tevens een tegenstelling in klinkeruitwissing tussen het Noorden en het Zuiden aan bod komen.

Behalve het vaststellen van de opmerkelijke verschillen tussen Noord en Zuid zullen zij ook op elegante wijze worden verklaard, en wel binnen een theorie van een uitvoergestuurde fonologie met schendbare en gerangschikte beperkingen, zoals die sinds 1993 opgeld doet. De oorzaak zal blijken te liggen in een verschil in rangorde van twee op zichzelf taaluniversele fonologische beperkingen.

Tenslotte zal de historische oorsprong van de verschillen worden verklaard uit de veelvoud van fonologische parallellen die men vindt aan weerszijden van de taalgrens tussen het Nederlands enerzijds en het Frans en Picardisch anderzijds.